

Väliaikainen valmistelutoimielin	§ 85	30.10.2017
Väliaikainen valmistelutoimielin	§ 14	22.01.2018
Väliaikainen valmistelutoimielin	§ 24	26.02.2018
Ohjausryhmä	§ 20	05.03.2018

Osallisuuden ja demokratian kehittäminen maakuntaudistuksessa

VATE § 85

Maakunnan tulee suunnitella se, millaisia osallistumiskeinoja ja –menetelmiä sekä rakenteita maakunnassa on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön ja mitkä ovat maakunnan osallistumista ja vaikuttamista koskevat strategiset tavoitteet.

Maakuntaudistuksen ohjausryhmä linjasi kokouksessaan 29.9., että lähidemokratian vahvistamiseksi valmistelutyössä tulee ottaa huomioon järjestöjen rooli. Jatkotyössä valmistellaan niiden osallistuminen valmistelun ja maakunnan toimintaan.

Kainuussa on erilaisia toimintatapoja ja hankkeita, jotka liittyvä kiinteästi osallisuuteen ja lähidemokratiaan, esimerkiksi

- Kuntaliiton Asukkaat sote- ja maakuntaudistuksen keskiöön -projekti
- Kainuun järjestöfoorumi
- Järjestö Kainuu 2.0 -hanke
- Lapsi- ja perhepalvelu muutosohjelma (LAPE)
- Maakunnallinen nuorisovaltuusto ja siihen liittyvät kehittämistoimet
- Vanhus- ja vammaisneuvostot

Valmisteluryhmä on valmistelukokouksessa päättänyt lähteä valmistelemaan osallisuuden ja lähidemokratian kokonaisuutta siten, että siinä huomioitaisiin erilaiset asiaan liittyvät meneillään olevat työryhmät, hankkeet jne.

Lisätietoja asiasta antaa valmistelujohtaja Jaana Korhonen, puh. 044 591 9472 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi.

Valmistelujohtajan ehdotus:

Valmistelutoimielin päättää ottaa valmisteltavaksi osallisuuden ja demokratian kehittämiseen toimikunnan perustamisen ja linjaa asian valmistelua.

Väliaikainen valmistelutoimielin:

Valmistelutoimielin hyväksyi valmistelujohtajan ehdotuksen siten, että Kainuun liiton aluekehitysasiantuntija Paula Karppinen käynnistää valmistelun.

VATE § 14

Maakuntauudistuksen valmisteluelin päätti 30.10.2017 kokouksessaan ottaa valmisteltavaksi osallisuuden ja demokratian kehittämiseen toimikunnan perustamisen ja asian valmistelun. Väliaikainen valmisteluelin valtuutti Kainuun liiton käynnistämään valmistelun.

Toimikunnan tehtävänä olisi osallisuuden ja demokratian kehittäminen, vahvistaminen ja toteuttaminen uutta maakuntahallintoa ja sen palveluja suunniteltaessa. Tätä kautta toimikunnassa edustettuina olevat tahot tulevat osallistumaan koko maakunnan kehittämiseen ja palvelujen tuotannon turvaamiseen yhdessä eri maakunnallisten tahojen sekä kuntien kanssa. Tässä vaiheessa maakuntauudistustyötä toimikunnan ensisijainen tavoite ja tehtävä on varmistaa niin järjestöjen, eri vaikuttajaryhmien kuin niihin kuulumattomienkin kansalaisten osallistuminen ja äänen kuuluminen maakunnallisessa kehittämisessä, maakuntastrategian laadinnassa.

Osallisuuden ja demokratian toimikunnan tulee edistää eri toimijoiden, järjestöjen, yritysten ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä, tukea toimikuntaan nimettävien tahojen integroitumista tiiviimmin mukaan maakunnalliseen hyvinvointi- ja ohjelmatyöhön sekä sen toteuttamiseen ja seurantaan.

Asian valmistelussa tulee edetä siten, että väliaikainen valmisteluelin / Kainuun liitto (kumpi?) perustaa osallisuuden ja demokratian toimikunnan ja pyytää nopealla aikataululla alueen toimijoita nimeämään edustajansa toimikuntaan. Toimikunnassa tulee olla mukana monipuolisesti jo aiemmin mainittujen lisäksi eri maakunnallisten vaikuttajaryhmien kuten Vuolijoen aluelautakunta ja Kainuun sotien palvelujen kehittämiseen osallistuneiden (keskeisimpien?) kansalaisvaikuttamisen ryhmien edustajat.

Lisätietoja asiasta antaa valmistelujohtaja Jaana Korhonen, puh. 044 591 9472 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi.

Valmistelujohtajan ehdotus:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsee asian tiedoksi ja päättää, että väliaikainen valmistelutoimielin perustaa osallisuuden ja demokratian kehittämisen toimikunnan ja nimeää siihen mukaan jo omalta osaltaan keskeisiksi katsomiaan tahoja.

Valmistelutoimielin lähettää asian ohjausryhmän käsiteltäväksi.

Väliaikainen valmistelutoimielin:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsi asian tiedoksi ja päätti perustaa osallisuuden ja demokratian kehittämisen toimikunnan.

Väliaikainen valmistelutoimielin valtuutti Kainuun liiton aluekehitysasiantuntija Paula Karppisen valmistelemaan asiaa. Lisäksi päätettiin, että toimikunnan nimeäminen viedään seuraavaan väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoukseen.

Valmistelutoimielin ei päättä lähettää asiaa ohjausryhmän käsiteltäväksi valmistelun keskeneräisyyden vuoksi.

VATE § 24

Maakuntalakiluonnoksessa on kuntalain tapaan oma lukunsa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksista (maakuntalakiluonnos luku 5, 21-28 §:t). Lain mukaan maakuntavaltuusto vastaa maakunnan asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen edistämisestä. Laisa säädetään ääni- ja äänestysoikeudesta, yleisistä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista, oikeudesta tehdä aloitteita maakunnan toimintaa koskien, oikeudesta tehdä kansanäänestysaloite, kansanäänestyksestä, maakunnan vaikuttamistoimielimistä ja viestinnästä. Lisäksi osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet tulee ottaa huomioon maakunnan strategiassa ja sen laadinnassa (maakuntalakiluonnos 35 §). Maakuntalaki on osallistumisen osalta monin osin mahdollistava. Näin ollen konkreettisten, käytännön osallistumista tukevien keinojen käyttö jää pitkälti maakunnan itsensä päätettäväksi.

Väliaikaisessa valmisteluvaiheessa viimeistään tulee suunnitella maakunnan osallistumisjärjestelmää eli osallistumista ja vaikuttamista koskevia rakenteita ja keinoja. Valmistelun tulee tähdätä siihen, että osallistumisjärjestelmää koskevat tarvittavat toiminnallisesti ja poliittisesti sitovat ratkaisut voidaan tehdä maakuntavaltuuston toimesta vuosien 2018 - 2019 aikana ja ottaa käyttöön järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille 1.1.2020. Valmistelussa voidaan tehdä suunnittelua niin pitkälle kuin se on mahdollista. Vähimmillään on huolehdittava tiedottamisesta maakunnan asukkaille ja sidosryhmille samoin kuin yleinen tiedon jakaminen uudistuksesta ymmärrettävässä muodossa on aivan välttämätöntä.

Kainuun maakuntauudistuksen väliaikainen valmistelu on 22.1.2018 kokouksessaan (§ 14) perustanut osallisuuden ja demokratian kehittämisen toimikunnan mahdollistamaan ja varmistamaan eri toimijoiden ja alueen asukkaiden hyvän ja riittävän

osallisuuden uuden maakunnan valmistelussa ja maakunnalle laadittavan strategian laadinnassa.

Toimikunnan tehtäväkenttään voidaan valtakunnallisenkin ohjeistuksen mukaan katsoa kuuluviksi ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

1. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja osallistumisjärjestelmää koskeva suunnittelu eli millaisia osallistumiskeinoja ja -menetelmiä sekä rakenteita maakunnassa on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön ja mitkä ovat maakunnan osallistumista ja vaikuttamista koskevat strategiset tavoitteet, tarvittaessa strategian toimeenpanoon yksityiskohtaisemman osallisuusohjelman laadinta (maakuntalaki 23 §, 35 §), valmistelu on hyvä kytkeä maakuntastrategian valmistelun yhteyteen (esim. maakuntastrategian osallisuus ja arviointisuunnitelma, OAS),
2. Lakisääteisten nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston asettamisiin valmistautuminen (maakuntalaki 26 §), mahdollisesti myös muiden maakunnallisten vaikuttajaryhmien tai väliaikaisten työryhmien asettaminen,
3. Viestintä ja viestinnän periaatteita ja keinoja koskeva suunnittelu eli millä tavoin ja millaisin keinoin ja kanavin maakunta tulee viestimään ja tiedottamaan toiminnastaan asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille (maakuntalaki 28 §), tämä erityisesti yhdessä viestinnästä vastaavien valmistelijoiden kanssa,
4. Maakuntauudistuksen valmistelun ja tulevan maakunnan palautejärjestelmien ja kertyvien tietoaaineistojen hyödyntämisen suunnittelu,
5. Maakunnan aloitejärjestelmää koskeva suunnittelu (maakuntalaki 24 §),
6. Asukkaiden osallistumisoikeuksia turvaavien velvoitteiden sisällyttämisen varmistaminen maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvien palveluja tuottavien yritysten ym. kanssa tehtäviin sopimuksiin, samoin palvelutuottajien maakuntalain tarkoittaman viestinnän toteuttamisen seuranta (maakuntalaki 23§, 28§).

Osallisuus- ja vaikuttamiskokonaisuuden suunnittelu on hyvä tehdä yhteistyössä alueen kuntien kanssa, koska samat henkilöt ovat vaikuttamassa sekä kuntaan että maakuntaan.

Vaikuttamismenetelmien olisi hyvä olla yhdenmukaiset tai ei ainakaan ristiriidassa keskenään. Tämä korostuu etenkin palveluissa, joissa sekä kunnilla että maakunnilla on vastuunsa, kuten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävissä.

Osallisuuden ja demokratian kehittämisen toimikunnan tehtäväksi voidaan lyhyesti määritellä maakunnan osallistumista ja

vaikuttamista koskevien strategisten tavoitteiden määrittely, tavoitteiden mukaisen suunnitelman ja tarvittaessa sen toteuttamiseen tarkemman osallisuusohjelman laatiminen. Toimikunnan tehtävät pitävät sisällään edellä mainittujen kohtien, niiden toteutumisen valmistelu ja varmistaminen yhdessä muun valmistelukoneiston kanssa, asianmukaisen pohjatiedon kokoamisesta ja jo muusta (mm. valmistelutyöryhmien aikaansaamasta) valmistelusta työstä liikkeelle lähtien.

Toimikunnan tehtävä on varmistaa, että kaikilla tulevan maakunnan vaikutuspiiriin kuuluvilla tahoilla, maakunnan asukkaita edustavilla tahoilla ja asukkailla on mahdollisuudet ja toimivat tavat osallistua uuden maakunnan valmisteluun ja koko tulevaa toimintaa ohjaavan maakuntastrategian laadintaan.

Toimikuntaan nimetään edustajat toimikuntaan ainakin seuraavilta tahoilta 1-3 edustajaa (nimiä kokouksessa):

- Järjestö Kainuu 2.0 –hanke (hallinnoija MLL)
- Kainuun järjestöfoorumi (kokoajana Kainuun Nuotta ry)
- Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto
- Kainuun ELY-keskus
- Kainuun TE-toimisto
- Kainuun sote
- Kainuun soten vaikuttajaryhmät
- Kainuun liitto
- Alueen kunnat
- Henkilöstöjärjestöt
- Kajaanin Vuolijoen aluelautakunta
- LAPE-koordinaatio -hanke
- Muita tahoja?

Toimikuntaan pyydetään niitä tahoja, joilta edustajia ei vielä ole nimetty, nimeämään ripeällä aikataululla edustajansa ryhmään.

Aluekehitysasiantuntija Paula Karppinen esittelee asiaa.

Liite nro: 3 Muistio Kainuun liiton ja järjestöjen yhteispalaveri
6.11.2017

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysasiantuntija Paula Karppinen, puh. 044 710 0867 tai sähköpostitse paula.a.karppinen@kainuu.fi.

Valmistelujohtajan ehdotus:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsee asian tiedoksi ja evästää jatkovalmistelua.

Asia lähetetään 5.3.2018 ohjausryhmälle tiedoksi ja evästystä varten.

Väliaikainen valmistelutoimielin:

Valmistelujohtajan muutettu ehdotus:

Väliaikainen valmistelutoimielin päättää perustaa osallisuuden ja demokratian suunnittelun virallisen alatyöryhmän. Valmistelutoimielin päätti lähettää asian jatkovalmisteluun ja valtuutti Jaana Korhosen, Paula Karppisen ja Jouni Ponnikkaan valmistelemaan tarkennetun esityksen, joka viedään ohjausryhmään.

Väliaikainen valmistelutoimielin:

Väliaikainen valmistelutoimielin hyväksyi valmistelujohtajan muutetun ehdotuksen.

Valmistelujohtaja ehdotti työjärjestyksen muuttamista siten, että seuraavaksi käsitellään henkilöstön muutostukivalmennus-hankeasia.

Ohjausr § 20

Vs. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen esittelee asiaa.

Liite nro: 2 Muistio Kainuun liiton ja järjestöjen yhteispalaveri
6.11.2017

Puheenjohtajan ehdotus:

Ohjausryhmä päättää perustaa osallisuuden ja demokratian kehittämiseen virallisen valmistelevan alatyöryhmän.

Alatyöryhmän tehtäväalueet:

1. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja osallistumisjärjestelmää koskeva suunnittelu eli millaisia osallistumiskeinoja ja -menetelmiä sekä rakenteita maakunnassa on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön ja mitkä ovat maakunnan osallistumista ja vaikuttamista koskevat strategiset tavoitteet, tarvittaessa strategian toimeenpanoon yksityiskohtaisemman osallisuusohjelman laadinta (maakuntalaki 23 §, 35 §), valmistelu on hyvä kytkeä maakuntastrategian valmistelun yhteyteen (esim. maakuntastrategian osallisuus ja arviointisuunnitelma, OAS),
2. Lakisääteisten nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston asettamisiin valmistautuminen (maakuntalaki 26

§), mahdollisesti myös muiden maakunnallisten vaikuttajaryhmien tai väliaikaisten työryhmien asettaminen,

3. Viestintä ja viestinnän periaatteita ja keinoja koskeva suunnittelu eli millä tavoin ja millaisin keinoin ja kanavin maakunta tulee viestimään ja tiedottamaan toiminnastaan asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille (maakuntalaki 28 §), tämä erityisesti yhdessä viestinnästä vastaavien valmistelijoiden kanssa,

4. Maakuntauudistuksen valmistelun ja tulevan maakunnan palautejärjestelmien ja kertyvien tietoaineistojen hyödyntämisen suunnittelu,

5. Maakunnan aloitejärjestelmää koskeva suunnittelu (maakuntalaki 24 §),

6. Asukkaiden osallistumisoikeuksia turvaavien veloitteiden sisällyttämisen varmistaminen maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvien palveluja tuottavien yritysten ym. kanssa tehtäviin sopimuksiin, samoin palvelutuottajien maakuntalain tarkoittaman viestinnän toteuttamisen seuranta (maakuntalaki 23§, 28§).

7. Valmisteluvaiheen viestinnän ja osallisuuden suunnittelu, toteutuksen varmistaminen tiiviissä yhteistyössä koko valmisteluorganisaation kanssa ja erityisesti viestintäryhmän ja TR 6 kanssa.

Työryhmään pyydetään edustajat ja varajäsenet (1 - 3) seuraavilta tahoilta:

- Järjestö Kainuu 2.0 -hanke (hallinnoija MLL)
- Kainuun Järjestöfoorumi (kokoaja Kainuun Nuotta Ry)
- Kainuun MaNu (Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto ja kuntien nuorisotoimi)
- Kainuun ELY-keskus ja TE-toimisto
- Kainuun sote/HYTE
- Kainuun kunnat
- Maakuntauudistuksen ohjausryhmä
- Työryhmä 6
- Viestintäryhmä

Ohjausryhmä evästää jatkovalmistelua.

Ohjausryhmä:

Ohjausryhmä keskusteli asiasta.

Työryhmään pyydetään edustajat ja varajäsenet (1 - 3) seuraavilta tahoilta:

- Järjestö Kainuu 2.0 -hanke (hallinnoija MLL)
- Kainuun Järjestöfoorumi (kokoaja Kainuun Nuotta Ry)
- Kainuun MaNu (Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto ja kuntien nuorisotoimi)
- Kainuun ELY-keskus ja TE-toimisto

- Kainuun sote
- Kainuun kunnat
- Maakuntauudistuksen ohjausryhmä
- Työryhmä 6
- Viestintäryhmä
- Henkilöstöjärjestö
- Ammattijärjestö

Aki Räisänen esitti, että työryhmään pyydetään edustaja eläkeläisjärjestöistä ja työmarkkinajärjestöstä. Maire Ahopelto esitti, että työryhmään pyydetään edustaja vanhus- ja vammaisneuvostoista. Antero Kyllönen esitti, että työryhmään pyydetään edustaja eläkeläisjärjestöstä. Veli-Matti Karppinen esitti, että työryhmään pyydetään edustajat seuraavista järjestöistä: Kainuun Liikunta ry:stä, Kainuun Nuotta ry:stä, Kapova ry:stä ja Kainuun Kulttuuri ry:stä sekä Etnika-Kainuu ry:stä. Harri Peltola esitti mukaan yrittijäjärjestöjä.

Keskustelun pohjalta puheenjohtaja esitti ohjausryhmän hyväksyttäväksi, että ko. virallinen alatyöryhmä perustetaan. Väliaikainen valmistelutoimielin tekee päätöksen ryhmän koosta ja jäsentahoista sekä pyytää tahoja esittämään edustajansa. Vate huomioi ohjausryhmässä käydyn keskustelun. Vaten ratkaisu viedään seuraavaan ohjausryhmään tiedoksi. Ohjausryhmä hyväksyi yhteenvetoesityksen.
